

Protest mot Riksarkivets kortade öppettider

Det borde inte ha undgått någon historiker att Riksarkivet kommer att begränsa sina öppettider under 2020. Ny föreslagen maxnivå ligger på 30 timmar per vecka, från tidigare 39 timmar, och med en miniminivå på 20 timmar, varav 10 för bemannad depå. Orsaken är ekonomisk: ökade kostnader utan höjda anslag.

Beskedet fick många att reagera. Stefan Amirell, ordförande i Svenska Historiska Föreningen, har i brev till Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet protesterat mot den aviserade minskningen av öppettiderna och uttryckt oro över utvecklingen. Han – likaså andra engagerade i saken – framhåller särskilt följande:

För det första, Riksarkivet är en nödvändig arbetsplats för historisk forskning. Att dra ner på öppettiderna försvårar forskningen betydligt. Det är i paritet med att skära ned tillgången till naturvetenskapliga forskningslabbs.

För det andra, nedskärningarna leder i förlängningen till ökade kostnader för staten, då forskningsarbete försvåras och blir dyrare. Även universitetsutbildningarna påverkas negativt av försämrade öppettider, då det blir ännu svårare att få studenter att besöka arkiven. Det å sin sida resulterar i försämrade utbildningar och sämre studieresultat, vilket leder till högre kostnader.

För det tredje, en konsekvens av den begränsade tillgängligheten kan bli färre besökare. Det skapar illusionen av att det saknas intresse för arkivens samlingar. Det leder till en negativ spiral av ytterligare nedskärningar och en allmän nedvärdering av kunskap i samhället.

För det fjärde, förslaget innebär att verksamhetens kvalitet drabbas. Arkiven ska vara en källa till kunskap, inte bara dokumentförvaring.

Den kunskap och erfarenhet som arkivarierna besitter kommer därför färre till del med nedskärningarna.

För det femte, vid en jämförelse med centrala statliga arkiv i andra europeiska länder, såsom Norge, Spanien och Italien, där man som regel har öppettider på cirka 40 timmar eller mer per vecka, avviker Riksarkivet från internationell standard. Frågan är hur nedskärningarna drabbar utländska forskare som kommer till Sveriges arkiv för att bedriva forskning.

Det är uppenbart att Riksarkivets nedskärningar ger konsekvenser på flera nivåer. *Historisk tidskrift* och Svenska Historiska Föreningen ser därför med oro över utvecklingen. *Historisk tidskrift* kommer också följa frågan noga och hålla er läsare informerade om utvecklingen.

Ett annat område för kritisk granskning och uppföljning är opponenter avhandlingsrecensioner. I redaktörsordet till *Historisk tidskrift* 2018:3 tog jag upp frågan om dagens opponenter är för snälla i samband med disputationer och recensioner. Frågan har glädjande nog väckt debatt i tidskriften.¹ Som Martin Dackling skriver i föreliggande häfte av *Historisk tidskrift* är detta en fråga som berör alla verksamma i svensk historisk forskning och han pekar ut bristerna i systemet och i *Historisk tidskrifts* bevakning. "En fortlöpande diskussion om vad som utgör god historisk vetenskap är viktig för oss alla", skriver han avslutningsvis. Samma sak kan sägas gälla nedskärningarna av Riksarkivets budget och förslaget om begränsade öppettider.

Trevlig läsning!

Stockholms universitet

BO ERIKSSON

1. Bo Gräslund, "För snälla disputationer?", *Historisk tidskrift* 139:2 (2019) s. 325–327 och Henrik Åström Elmersjö, "Att beskriva en disputationsakt", *Historisk tidskrift* 139:2 (2019) s. 328–337.